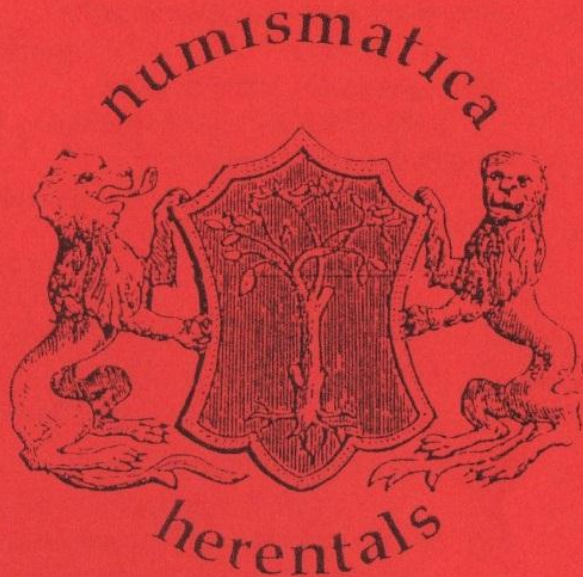

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

33

januari 2007

verantwoordelijke uitgever

Numismatica Herentals

redactie : Rudy Dillen – Postbus 105 – 2200 Herentals

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter – secretaris – redacteur 0472-542147 rudy.dillen@telenet.be
Michel Jansen	ondervoorzitter – ledenonthaal 014-507919 michel.jansen@mauquoy.com
Gust Verboven	penningmeester – schatbewaarder 014-219894 a.verboven@telenet.be
Koen De Pooter	veilingmeester – standhouders 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Eddy Pauwels	bibliothecaris – tombola 0496-529952 pauwels.doudelet@telenet.be
Frank Lippens	webmaster – public relations 0475-552400 frank.marieline@skynet.be

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals	
rekeningnummer	Fortis 001-4206136-01 IBAN BE43 0014 2061 3601 BIC GEBABEBB	
lidgelden 2007	11 €	lidmaatschap Numismatica Herentals + EGMP (17 € voor leden in het buitenland)
	7 €	lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals voor leden van de andere EGMP-afdelingen (10 € voor leden in het buitenland)
	1 €	dag-lidmaatschap voor bezoekers
gratis toegang	voor -12 jaar, vergezeld van een volwassen lid	
aangesloten bij	het E.G.M.P. – Koninklijke Vereniging de Herentalse cultuurraad	
website	www.numismatica-herentals.be	

clubactiviteit op elke 2e zondag van de maand, van 8.30 tot 12 u
zondag 14 januari 2007 11 februari – 11 maart – 8 april – 13 mei
Brasserie ‘Den Brasseur’, Bovenrij 50, 2200 Herentals tel. 014-231665

Frontpagina het bestuur van Numismatica Herentals wenst al haar leden en sympathisanten prettige feestdagen, tevens veel geluk en een goede gezondheid om het komende jaar op een aangename manier te beleven. Een gezegde uit de gezondheids- en wellness-sector, en zeker van toepassing in de komende dagen :

... champagne kan en mag altijd ! Prosit !!

Clubactiviteit van zondag 14 januari

Den Brasseur 8.30–12 u

11.15 u bekendmaking winnaar muntenpuzzel (strookje vóór 11 u)

* zilveren 5 frank Leopold I 1851

11.20 u aanwezigheidstombola gratis voor aangesloten leden

* zilveren 10 Roebel CCCP – O.S. Moskou 1979

zilveren 250 frank – 25 jaar Boudewijn 1976

* zilveren penning – 1000 jaar aanmunting Brussel 1965

telkens vergezeld van een fles rood, Vin de Pays d'Oc – Solatio 2004

11.25 u trekking lootjes-tombola 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

* gouden 20 francs Napoleon III 1860

gouden miniatuurmunten 14 karaat

* zilveren USA-dollar – Liberty Bell 1976

zilveren 100 frank – 4 koningen, Pr. Karel 1951

* zilveren Canada-dollar, Elizabeth II 1965

zilveren Half dollar USA – Independence 1976

zilveren 50 frank Mercurius – Prins Karel 1951

+ telkens een fles wit, Vin de Pays des Côtes de Gascogne – Mage 2002
geschonken door supermarkt **Van Eccelpoel**, Lierseweg 20, Herentals

Clubnieuws : Hartelijk dank aan alle medewerkers van de grote beurs ! Dankzij de vele helpende handen verliep zowel de opbouw en opruim op een vlotte wijze. Ook tijdens de beurs waren leden bereid om een shift op te nemen. Beste leden, het is uitsluitend dank zij u dat we zo'n groots evenement kunnen verwezenlijken. We rekenen derhalve ook op u voor onze 4^e grote beurs : zondag 9 december 2007. Alvast bedankt !

Tentoonstelling : Edgard Moors en Leopold Verbist zullen gezamenlijk de tentoonstelling verzorgen : **De munten van zuid-Afrika**. Een info-brochuurtje over het gepresenteerde ligt weer gratis klaar.

Welkomstpenning ! Zoals reeds aangekondigd : alle aangesloten leden ontvangen vanaf de clubactiviteit van nu 14 januari de bronzen 'Welkomstpenning Numismatica Herentals'. De voorzijde toont het logo van de vereniging, de keerzijde ... is aan u om te ontdekken.

Het nieuwe **EGMP-jaarboek 2006**, zal reeds ter beschikking liggen. Op vertoon van uw lidkaart af te halen bij Gust aan de bestuurstafel.

Nieuwjaarsdrink We bieden alle aanwezigen, naar jaarlijkse gewoonte, een drankje aan en enkele toastjes. Zo rond 10.30 u zeggen we prosit tegen het nieuwe jaar !

Een bericht van overlijden bereikte ons en sloeg ons met ongeloof en verbazing : **Egide Caers** (63 j) uit Lichtaart overleed op 24 november. Guy was één van onze standhouders van het eerste uur, steeds op post, ook tijdens de grote beurzen elders. Steeds vriendelijk en gemoedelijk, nooit een zucht of een klacht. Uit respect werd zijn reservatie op onze grote beurs niet ingenomen. Het bestuur biedt Hilda, echtgenote en compagnon op alle clubactiviteiten, en de families Caers-Leysen haar deelneming en oprecht medeleven aan. **Vaarwel Guy !!**

Lidgeld 2007 Onderwijl hebben de meesten onder u het lidgeld voor het nieuwe jaar reeds betaald. Voor zij die, in een vergetelheid, hier nog niet aan hebben voldaan. Doe dit zo snel mogelijk, of op de volgende clubactiviteit of met bijgevoegd stortingsformulier.

'Mijn lievelingsmunt' Met deze nieuwe rubriek bieden we onze leden de gelegenheid om, over hun favoriet stukje in hun verzameling, een klein artikeltje (1 A5) te schrijven. Een korte beschrijving, afbeelding en waarom het betreffende item uw numismatische liefde toebedeeld krijgt.

BUSREIS naar TRIER

zondag 25 februari 2007

Numismatica Herentals organiseert op zondag 25 februari een busreis naar de **Münzbörse van Konz-Trier**. In de autocar (50 plaatsen) zijn ook niet-leden, echtgenotes en vrienden welkom.

De muntenbeurs is een organisatie van de Trierse Numismatische Kring 'Petermännchen Konz'. Een 420 m aan tafelruimte is gereserveerd door handelaren uit Duitsland, Frankrijk, Engeland, België, Luxemburg, ... Een 50 % in de Saar-Mosel Halle (Festhalle) wordt ingenomen door standhouders met antieke munten. De inkomprijs bedraagt 2.50 €.

Voorlopig programma : (meer info volgt later)

- 06.30 u Vertrek in Herentals voor een busreis van 245 km
- 09.30 u 'Drop-off' van de 'toeristen' aan de Porta Nigra in Trier.
- 10.00 u Opening van de muntenbeurs in Konz (6 km van Trier)
- 13.00 u Einde beursbezoek en vereniging met groep in Trier
- 18.00 u Aanvang terugreis met aankomst in Herentals rond 21.00 u

Deelnameprijs 10 €. Bij inschrijving betaald u 20 € per persoon, als u op de bus stapt krijgt u 10 € terug, zo zijn wij zeker dat de gereserveerde plaatsen effectief worden ingenomen. Inschrijven kan bij Gust op de clubactiviteiten van 14 januari en 11 februari, of door storting op het rekeningnummer van de club 001-4206136-01 met vermelding TRIER.

Trier heeft heel wat toeristische troeven en zal de meegereisde *toeristen* geenszins vervelen. Het was ooit hoofdstad van het Romeinse Rijk met een indrukwekkende muntproductie. De meeste bezienswaardigheden liggen binnen de historische ommuring en binnen wandelbereik, met oa. de Porta Nigra, de Dom, de Romeinse Brug, de Konstantin Basilika, een Romeins amphitheater en thermen. De *Trierenaars* beschouwen hun 'Hauptmarkt' tot één van de mooiste pleinen van Duitsland, waar een glaasje 'Appelwoi' het best smaakt in één van hun vele wijnkelders. Elke dag is er tevens een 'markt-dag'.

De **Porta Nigra** (Zwarte Poort), gebouwd rond 180 nC, is het grootste Romeinse bouwwerk ten noorden van de Alpen en had geen ander doel dan te tonen hoe rijk en machtig de Romeinen wel waren. www.trier.de

Muntenpuzzel

inbreng door Willy Geets

Ten tijde van het Ancien Régime brachten vorsten **Muntordonnanties** uit wanneer zij, gebruik makend van hun muntrecht, nieuwe munten lieten slaan. Een dergelijke ordonnantie was dus niets anders dan een precies voorschrift van de karakteristieken van de uit te brengen munt.

Een deel van de tekst van een dergelijke muntordonnantie zou kunnen luiden als volgt :

“ Men sal maken eenen penning op de snede van 46 in het Trooisch Mark van 6. deniers 15 greynen fyn silver in 't allooï, ter remedie van een en halven greynen in 't allooï en een en halven engelschen in 't gewicht, dewelke sullen cours hebben voor zes stuyvers wisselgeldt ”.

Het gewicht van één muntstuk werd nooit rechtstreeks weergegeven en men gebruikte geen tiendelig stelsel. Laten wij deze instructie van de muntordonnantie vertalen naar begrijpelijk Nederlands, wij zoeken naar het totaalgewicht van één dergelijke munt en naar het zilveragehalte. De ordonnantie gebruikt het woord 'penning' als synoniem voor muntstuk.

Het aantal dergelijke muntstukken dat uit één 'Trooisch mark' (gewichtseenheid van ongeveer een half pond, afgeleid van de Franse stad 'Troyes') zal worden geslagen heet de 'snede'; m.a.w. 46 stukken zullen samen één Trooisch mark wegen en men dient aan te nemen dat in de periode waarover het hier gaat (14e tot 17e eeuw) een Trooisch Mark in de Zuidelijke Nederlanden 244,7529 gr bedraagt. Het aantal stukken uit een Trooisch Mark was niet noodzakelijk een geheel getal (46); dit was vaak een breuk maar teneinde de oefening eenvoudig te maken houden wij 46 aan.

Het zilveragehalte of de zuiverheid ('allooï', oud nederlands woord voor 'legering') werd uitgedrukt in 'deniers' (niet te verwarren met de benaming van middeleeuwse klinkende munten en niet te verwarren met de rekenmunt !) Eén denier werd verder onderverdeeld in 24 'greynen'. Wij nemen aan dat 12 deniers overeenkomen met 100 % zuiver zilver.

De muntordonnantie gaat verder met de bepaling van de remedie of maximaal toegelaten afwijking van het gehalte (allooï) en de maximaal toegelaten afwijking in het gewicht, dit laatste uitgedrukt in 'engelschen'. De begrippen 'remedie' en de 'cours' (courant geld) zijn hier om reden van volledigheid gegeven, maar zijn niet te gebruiken in deze opdracht.

Opdracht : Lees de muntordonnantie en bereken het muntgewicht en het zilveragehalte :

1. Het gewicht van één dergelijk muntstuk uit de geciteerde muntordonnantie, in grammen tot op twee cijfers na de komma :gr
2. Het zilveragehalte van deze munt tot op 1 % nauwkeurig :%

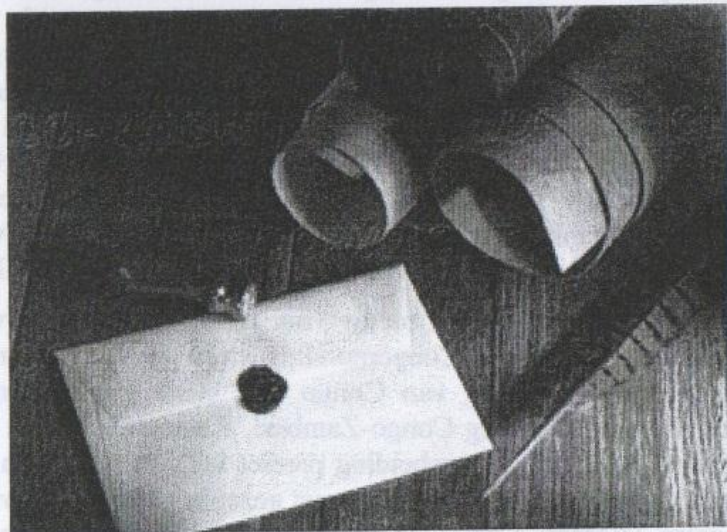
Leden vinden in het midden van hun tijdschriftje weer een invulstrook. Om deel te nemen aan deze muntenpuzzel : deponeer uw ingevulde strook tijdens de clubactiviteit van 14 januari, vóór 11 u, in onze rode puzzeldoos en maak kans op een mooie munt met fles wijn !

Succes met deze mooie uitdaging !!

Schiftingsvraag :

Hoeveel strookjes met de 2 goede antwoorden zullen er op 14 januari, om 11 u, in onze puzzelbus zitten ?

Ordonnantie is een term in de numismatiek en is een officieel document waarop een opdracht aan de muntmeester te lezen is en hoe de munt zich in waarde verhoudt tot andere munten. Er circuleerden in die tijd nogal verschillende soorten munten en door deze muntordonnantie had elke munt een goed omschreven ruilwaarde. In feite werd heel het muntwezen en de geldcirculatie per ordonnantie geregeld.

In een volgend artikel wordt de oplossing uitgewerkt en wordt tevens de "remedie" op het allooï en op het gewicht uitgelegd en berekend. **W.G.**

In een vorig artikel schreef ik over de afscheiding van Katanga in 1960 en de toen geslagen de 5 F 1961. Maar ook de iets oudere geschiedenis van Katanga is de moeite waard, want het speelde een belangrijke rol in het ontstaan van Belgisch Congo. Ook deed ik ondertussen wat meer opzoekingen naar de mysterieuze muntplaats van de 5 F en dat probleem is nu ook opgelost.

De strijd tussen Leopold II en Cecil Rhodes om Katanga

In de 19de eeuw was het zeer populair voor westerse landen om een kolonie te hebben. Koning Leopold II had enorme ambities op dat gebied en had reeds enkele expedities van de Amerikaan Henry Morton Stanley door Centraal-Afrika gefinancierd. De Afrikaanse taart werd verdeeld op de Conferentie van Berlijn in 1884-85, en onze meester-diplomaat Leopold II had daar gedaan gekregen dat hij Congo als zijn persoonlijk bezit kreeg toegewezen, als een "vrijstaat" waar iedereen zaken kon doen.

De grenzen van Congo moesten evenwel nog vastgelegd worden. De oorspronkelijke bedoeling van Leopold II was dat Congo zich van de Congomonding tot aan de oostkust zou uitstrekken maar de Duitse kanselier Bismarck was niet geneigd dat goed te keuren want hij zag het oosten als Duitse kolonie (Duits Oost-Afrika, nu Tanzania). Leopold II en Stanley werkten dan een bescheidener voorstel uit: het gebied van de Congomonding tot aan het Tanganyikameer en tussen 4° noorderbreedte en 6° zuiderbreedte (dat bevatte Katanga dus niet). Bismarck ging akkoord maar Frankrijk weigerde het gebied ten noorden van de Congomonding af te staan (nu bekend als Congo-Brazzaville en Gabon).

Daarop werkte Leopold II een nieuw voorstel uit. Het verlies van het gebied ten noorden van de Congomonding werd gecompenseerd door een zuidwaartse uitbreiding van Congo met bijna 4 graden met als zuidgrens de waterscheiding Congo-Zambesi, Katanga dus (ook al wist toen niemand waar die waterscheiding precies lag). Dat was een enorm risico want er had nog nooit een Belg voet gezet in Katanga, terwijl er al wel Engelse (Verney Cameron) en Duitse expedities (Reichard en Böhm) gepasseerd waren. Leopold II stuurde dat voorstel in augustus 1885 naar het Britse Foreign Office, waar het, wegens verlof van de grote bonzen, door een lagere ambtenaar geregistreerd werd zonder dat

er een haan om kraaide. Dat was een meesterlijke zet van Leopold II, want later bleek dat Katanga ontzettend veel bodemschatten had (koper, cobalt, tin, uranium...) en dat het de rijkste provincie van Congo was.

In die periode bestond er in Katanga een lokaal koninkrijk, zoals er destijds vele bestonden in Afrika. Aan het hoofd ervan stond de zwarte koning Msiri die resideerde te Bunkeya. Hij was een slavenhandelaar afkomstig uit het oosten van Afrika en voerde een terreurbewind. Uiteraard had niemand hem ooit gevraagd of hij wel akkoord ging met de plannen van Leopold II.

Vanaf 1888 begonnen er in Engeland artikels in de kranten te verschijnen waarin de Engelse goedkeuring om Katanga aan de Congo-Vrijstaat te laten "a stupid blunder" genoemd werd. De Britse regering begon te geloven dat er een mooie toekomst voor het gebied was weggelegd indien het in Britse handen zou komen. In 1889 werd door Cecil Rhodes, een zeer succesvol Brits kolonist, de British South Africa Company opgericht met de bedoeling de bodemschatten in zuidelijk Afrika te ontginnen. Engeland voerde namelijk een politiek van "informal empire", wat inhield dat Engeland de Europese handel met Afrika volledig controleerde, zonder evenwel ergens territoria effectief te bezetten teneinde problemen met de lokale bevolking te vermijden. Cecil Rhodes verplaatste zijn werkterrein steeds verder naar het noorden, van Zuid-Afrika naar Rhodesië (vandaag Zimbabwe en Zambia), en liet zijn oog ook op Katanga vallen, waarvan ondertussen geweten was dat het veel bodemschatten had. De krant *The Times* suggereerde dat de drie grote Britse bedrijven, de Royal Niger Company, de British East Africa Company en de British South Africa Company elkaar in het hart van Afrika zouden kunnen ontmoeten. Cecil Rhodes droomde er zelfs van een spoorverbinding aan te leggen tussen Kaapstad en Cairo, uiteraard alles over Brits gecontroleerd grondgebied (deze spoorweg werd later grotendeels gerealiseerd; alleen het deel Soedan-Oeganda ontbreekt vandaag nog).

Leopold II had toen nog niets ondernomen met Katanga omdat hij zijn handen vol had om in de rest van Congo zijn zaken op te starten en deze ontwikkelingen betekenden dan ook een groot gevaar voor zijn Katanga, ook al was het principe van de Vrijstaat dat iedereen daar vrij zaken zou kunnen doen.

Spotprent in het Engelse tijdschrift Punch uit 1892 over Cecil Rhodes' droom: de spoorweg van Kaapstad tot Cairo

In 1890 drong Harry Johnston, de Engelse consul in Mozambique, er bij de Britse regering op aan om Katanga te annexeren. Cecil Rhodes greep in: hij stuurde twee expedities naar Katanga om er verdragen af te sluiten met Msiri. De eerste was onder leiding van Joseph Thomson, een Schots mijnningenieur, maar deze slaagde er niet in om Bunkeya te bereiken. Een tweede expeditie was onder leiding van Alfred Sharpe, de vice-consul van Harry Johnston in Nyasaland, en bereikte Bunkeya eind 1890 wel, maar Msiri ontstak in grote woede toen hem het voorgestelde verdrag uitgelegd werd en Sharpe moest Katanga ontvluchten.

Leopold II begreep dat de enige manier om de Engelsen te verslaan erin bestond hen voor voldoende feiten te plaatsen en stuurde dan maar zelf vier expedities naar Katanga in de periode 1890-93 met de bedoeling van Katanga effectief te bezetten, verdragen af te sluiten en bedrijven op te richten. De eerste expeditie was onder leiding van de Belgische luitenant Paul Le Marinel, die als opdracht had militaire posten op te richten aan de oostgrens van Katanga teneinde de dreiging van de Arabische slavenhandelaars tegen te gaan. Hij was daarmee de eerste Belg die ooit een voet zette in Katanga in 1891. De tweede en derde expedities waren handelsmissies die georganiseerd werden door de Compagnie du Congo pour le Commerce et l'Industrie en door de Vrijstaat zelf. De vierde expeditie werd georganiseerd door de Compagnie du Katanga en stond onder leiding van de Canadese genieofficier William Stairs die Bunkeya bereikte in december 1891. Msiri weigerde echter zich te onderwerpen aan de Vrijstaat en na ellenlange onderhandelingen werd hij in een vuurgevecht doodgeschoten door een van de expeditieleden, de

Antwerpenaar Omer Bodson, die daarbij zelf ook omkwam. Katanga werd dan opgedeeld onder een aantal lokale chefs en onderworpen aan de Vrijstaat.

Dank zij het mislukken van de expedities van Rhodes en het succes van zijn eigen expedities kon Leopold II eind 1893 terecht besluiten dat Katanga definitief tot het grondgebied van de Vrijstaat behoorde. De precieze grenzen van Katanga werden maar eerst vastgelegd in 1911-14 door een gezamenlijke Belgisch-Britse missie.

5 F 1894 Leopold II, Congo-Vrijstaat

In de 19de tot het begin van de 20ste eeuw circuleerden in Katanga en omliggende gebieden de welbekende katangakruisen als ruilmiddel, omdat de lokale bevolking de kopermijnen reeds kende en uitbaatte. Deze katangakruisen zijn het symbool van Katanga gebleven tot op heden. Ze werden langzaam vervangen door de munten van de Congo-Vrijstaat die vanaf 1887 geslagen werden.

Belgisch Congo

In een schandaalsfeer schonk Leopold II Congo als kolonie aan België in 1908, van dan af Belgisch Congo genoemd. De schandalen betroffen de onmenselijke behandeling van de inlandse bevolking (sommigen spraken van een genocide), voornamelijk aan het licht gebracht door de Engelsen. Leopold II overleed in 1909 zonder ooit een voet in Congo gezet te hebben. Mede door de perikelen om Katanga was Congo als vrijstaat eigenlijk een mislukking geworden omdat praktisch alleen Belgische bedrijven er zaken deden. Leopold II zelf was er ontzaglijk rijk mee geworden. Met dat geld financierde hij grote prestigeprojecten in België. Een groot deel van zijn vermogen bracht hij onder in de Koninklijke Schenking, die vandaag nog steeds de koninklijke eigendommen beheert.

De muntplaats: een kleine zoektocht

In het vorige artikel schreef ik dat het nog steeds een mysterie is waar de munten van Katanga uit 1961 geslagen zijn, want geen enkel boek geeft daarover uitsluitsel. Het probleem bleef me intrigeren en een uitgebreide zoektocht op het internet bracht de volgende oplossing.

Zo vond ik een krantenartikel in *The Birmingham Post* van 15 augustus 2005. Dit artikel vertelde dat de collectie munten van eigen makelij van de Munt van Birmingham, die in 2003 bankroet gegaan was, werd geschonken aan het Birmingham Museum & Art Gallery. Het artikel vertelde bovendien dat deze collectie erg belangrijk was omdat vanuit Birmingham aan de halve wereld munten geleverd waren, zelfs aan staten zoals Katanga, die al lang niet meer bestonden. Er werd dan contact opgenomen met dat museum en die bevestigden dat in de gift de volgende munten van Katanga voorkwamen: 2 exemplaren van 1 frank koper, 2 exemplaren van 5 frank koper, 1 exemplaar van 5 frank goud en 1 gouden muntplaatje voor de 5 frank.

Dit maakt de zaken dus duidelijk: de munten, inclusief de gouden munt werden geslagen door de Munt van Birmingham. Dit was een privé-munthuis, dat er waarschijnlijk minder problemen mee had om munten te slaan voor een officieel niet-bestaand land, en het ook gemakkelijk geheim kon houden, reden waarom het niet in het boek van Sweeny vermeld werd. Eender welk officieel munthuis van een land zou ongetwijfeld problemen gehad hebben met de VN indien ze deze munten zouden geslagen hebben. En Morin was dus verkeerd met te zeggen dat de gouden munt te Brussel geslagen werd.

Bibliografie

Pieter De Coster, *De eerste Europese ontdekkingsreizen in Katanga, 1797-1897*, licentiaatsthesis, Universiteit Gent 1996-1997,
www.thesis.net/katanga/katanga_inhoudstafel.htm

John Duckers, *IMI's gift is in mint condition*, in: *The Birmingham Post*, 15 augustus 2005,
icbirmingham.icnetwork.co.uk/birminghampost/business/tm_objectid=15859248&method=full&siteid=50002&headline=imi-s-gift-is-in-mint-condition--name_page.htm

Linley Sambourne, spotprent in het Engelse tijdschrift *Punch*, 10 dec. 1892 blz. 266.

Veilingmodaliteiten

- elk lid kan loten binnenbrengen bij Koen, onze veilingmeester
- deze loten moeten vergezeld zijn van een lijst in 2-voud, met naam, adres, en rekeningnummer, een beschrijving van de loten en hun inzetprijs, deze lijsten worden samen gecontroleerd en afgetekend deze formulieren zijn te bekomen aan onze bestuurstafel
- elke bieder haalt tijdig vóór de veiling, op vertoon van zijn lidkaart, een veilingnummer af aan de bestuurstafel. Door dit nummer op te steken zal het bod automatisch verhogen, het lot wordt toegekend aan de hoogste bieder
- het bod wordt verhoogd als volgt:

1 – 5 € :	+ 25 cent
5 – 10 € :	+ 50 cent
10 – 50 € :	+ 1 €
50 – 100 € :	+ 2 €
meer dan 100 € :	+ 5 €
- na afloop van de veiling kunnen de kopers, na contante betaling, hun loten in ontvangst komen nemen
- onmiddellijk hierna wordt afgerekend met de inbrengers
- niet-verkochte loten worden gratis teruggegeven
- de veilingkosten bedragen 5 % voor de koper en 5 % voor de verkoper

Cultuurschepen Roger Van Nuffel knipt de 3^e grote beurs officieel open

Veiling 14 januari

start om 11.30 u

(afbeeldingen zijn niet op ware grootte)

2

5

10

16

nr	land	munt				kwal	mat	inzet
1	Kelten	Gallia Celtica	Senones, potin met grote hoofd	1 ^e eeuw vC	ZF	AE	5.00	
2	Rome	Gallienus	Antoninianus	APOLLINI 253-268	ZF	AE	7.50	
3		lot van 5 Romeinse bronsmunten	te determineren	divers	F/ZF	AE	1.00	
4	Brabant	Maria-Theresia	Oord - Brussel	1780	F	Cu	1.00	
5		Maria-Theresia	Schelling - Brussel	1763	ZF	Ag	20.00	
6	Luik	Joseph-Clément de Bavière	Oord	1694-1723	F	Cu	1.00	
7	België	Leopold I	10 centimes	1864	ZF	CuNi	5.00	
8		Leopold II	2 frank	1887 VL	F	Ag	10.00	
9		Albert I	25 centimes	1926 over 1923 FR	ZF	CuNi	10.00	
10		Boudewijn I	1 frank	misslag 1976 VL	Pr+	CuNi	10.00	
11		Boudewijn I	500 frank	Duits 1991	FDC	Ag	12.00	
12		lot van 44 x 2 centimes	Leopold I tot Albert I	div	Cu	1.00		
13	Br W Afrik	Georges VI	2 Shillings	1949	FDC	AE	5.00	
14	Duitsland	lot van 20 munten van 1 Pfennig	tussen 1893 en 1915	div	Cu	1.00		
15		lot van 20 munten Bondsrepubliek		div	div	1.00		
16	Egypte	Brûse bezetting	10 Piastres	1916	ZF	Ag	15.00	
17	Eiland Man	Elizabeth II	1 Crown Horse Tram	1976	Pr	CuNi	1.00	
18	Frankrijk	Republiek	5 Centimes	1927	ZF	CuNi	5.00	
19		Republiek	1 Franc	1920	F/ZF	AE	5.00	
20		Republiek	100 Francs Pantheon	1983	FDC	Ag	12.00	
21		Republiek	20 Francs (lange tak)	1933	ZF	Ag	6.00	
22	Gr-Brittann	lot van 16 x 1/2 penny	tussen 1910 en 1967	div	Cu	1.00		
23	Ierland	Georges III	1/2 Penny	1805	ZG	Cu	5.00	
24	India	Britse Kolonie	1 Rupee	1884	ZF+	Ag	5.00	
25	Italië	lot van 21 munten	tussen 1863 en 1982	div	div	1.00		
26	Luxemburg	lot van 15 munten	tussen 1949 en 1988	div	div	1.00		
27	Moldavië	lot van 13 munten		div	div	1.00		
28	Nederland	Holland	1 duit	1765	F	Cu	1.00	
29		lot van 28 munten	tussen 1943 en 1996	div	div	1.00		
30	Oostenrijk	Maria Theresia	1 Taler '1780' Venetië (H37)	1817-1833	ZF	Ag	35.00	
31		lot van 23 munten	tussen 1949 en 1992	div	div	1.00		
32	USA	Republiek	1/2 Dollar BOOKER T	1946s	ZF	Ag	10.00	
33		Republiek	2 Cent (datum niet leesbaar)	1864 - 1873	ZG	Cu	1.00	

19

24

30

32

nr	item	beschrijving	kw	mat	inzet
34	token	'United Maxxico America' / 8 Reales	ZF	AE	2.00
35		Fantasiemunt St. Helena / 5 Korona	ZF	AE	2.00
36		100 Kleppers 330 jaar Zandkapel Noorderwijk	ZF	AE	2.00
37	medaille	Tower of London	FDC	Ni	1.00
38	set	Vatikaan	FDC	div	10.00
39		Vatikaan	FDC	div	10.00
40		Bahamas	FDC	div	15.00
41	biljetten	Paraguay	FDC	papier	1.00
42		Italië	ZF	papier	1.00
43		Sudan	FDC	papier	1.00
44		Nigeria	F	papier	1.00
45		Rusland	ZF	papier	1.00

34

37

42

div = divers ZG = zeer goed F = fraai ZF = zeer fraai Pr = prachtig FDC = Fleur de coir
 Au = goud Ag = zilver AE = brons-koper Cu = koper Ni = nikkel Zn = zink div = divers

Belgisch veilingrecord gerealiseerd !

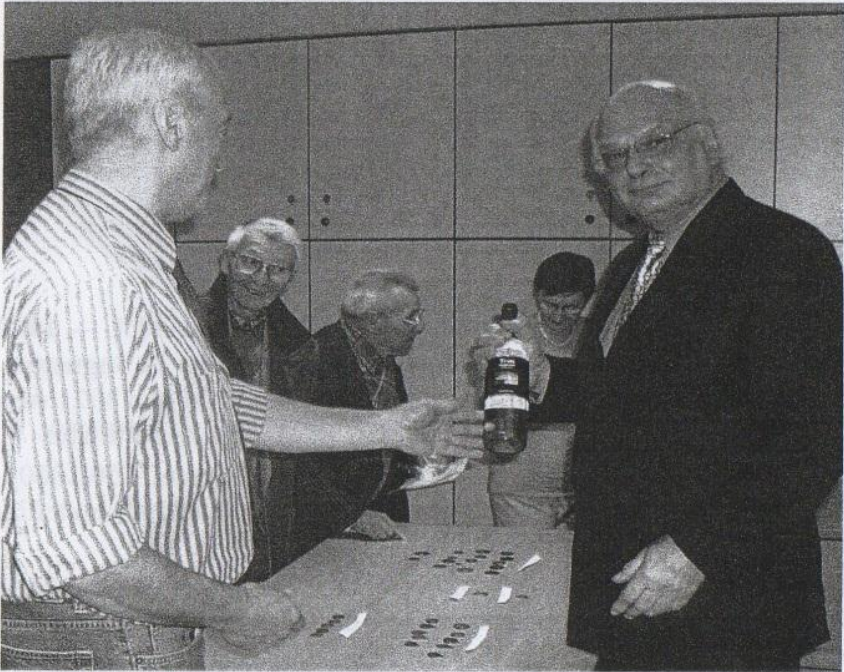
Tijdens de recente veiling van Elsen & Zonen werden meerdere recordprijzen behaald tijdens de verkoop van een verzameling Russische munten. Lot 1524 haalde het absolute record ooit : 89.680 euro !

Het betrof een gouden 10 Roebel (1836 - Sint Petersburg), met de gezamenlijke bustes van Nicolas I en keizerin Alexandra Fedorovna.

Een gelijkaardig exemplaar werd eerder in het Hermitage gestolen.

Munt verloren ? Na afloop van de grote beurs werd een verloren munt binnengebracht door een eerlijke vinder/medewerker. Het betreft een munt van Afganistan. Als diegene die de munt heeft verloren, ons een correcte beschrijving kan geven, kan hij ze alsnog komen ophalen.

De formule om lezingen te organiseren tijdens de grote beurs kent elk jaar meer en meer success : beide lezingen trokken telkens een 20-tal geïnteresseerden. Hier mag Harry Dewit uit handen van een tevreden Herentals-voorzitter een kleine attentie in ontvangst nemen. Dank aan de heren H. Dewit en F. Willems om hun numismatische kennis te delen.

Gedenkpenning 330 jaar Zandkapel Noorderwijk Heemkr. Notrevic

Ter gelegenheid van het 330-jarig bestaan van de Noorderwijkse Zandkapel in 1982, had de plaatselijke 'Mosterdclub' (Vrienden van de Zandkapel) in samenwerking met de plaatselijke Gemeenschapsraad, een feestweekend met kermis georganiseerd en een penning uitgegeven.

In 1952 werd het 300-jarig- en ook in 1977 het 325-jarig bestaan van de Zandkapel uitvoerig gevierd, maar bij deze niet al te grootse datum vonden de initiatiefnemers van destijds het toch de moeite waard om een penning uit te geven. De 'Kleppers', zo genoemd naar het bronzen klokje van de Zandkapel, waren een 2-tal maanden in omloop als een plaatselijk betaalmiddel : 100 (brons), 1000 (zilver) en 12.500 Kleppers (goud), toen Belgische Franken.

vz - Zicht op de Zandkapel, boven : 1652 - ZANDKAPEL - 1982
midden : * 330 jaar *, onderaan : uitgegeven op 22 augustus

kz - Schild van Noorderwijk, zoals dit in bij KB van 24 juni 1921 werd vastgelegd, onder * NOORDERWIJK * 100 KLEPPERS *

Oplage : 2000 ex. in brons (11.5 gr), de zilveren (11 gram, 950/1000) en gouden (11.5 gram, 18 kt.) penningen werden aangemaakt bij bestelling.

Atelier : Mauquoy - Tramaux & Co., Grobbendonk, 30 mm

Geschiedenis : op 26 april 1652 vonden 2 spelende knapen, in een eksternest van een jonge eikenboom op de Hoogton van Noorderwijk, een 28 cm hoog Mariabeeldje met het Jezuskindje op de linkerarm. Dat was de start van het bedevaartsoord van O.L.V. - Maria in 't Zand. Enkele maanden later gaf de bisschop reeds de toelating om een kapel te bouwen. Mede door de kerkelijk-politiek-economische moeilijkheden rondom de volksdevotie op Hoogton, kende het Maria-heiligdom een

spectaculaire volkstoeloop. Er kwamen niet alleen gelovigen en pelgrims, ook zieken en gehandicapten, en weldra sprak men van mirakels en wonderbaarlijke genezingen. Tussen 1667 en 1685 werd dan de huidige kapel gebouwd. In de 19^e eeuw verloor het oord echter zijn aantrekkingskracht, soms stopt er nog eens een bus toeristen of bedevaarders op terugreis van Scherpenheuvel. In 1936 werd de kapel, bij Koninklijk Besluit, als monument geklasseerd.

Gabriel Bourgart en Jan Horemans

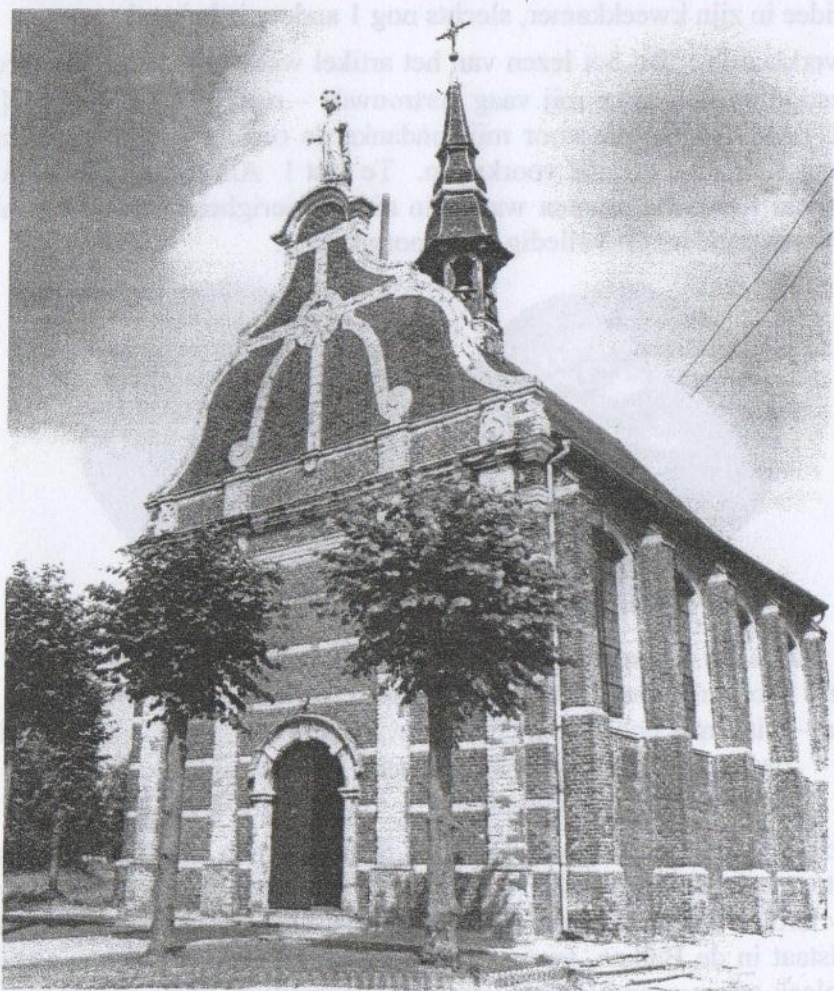

Foto van de Zandkapel van Noorderwijk, deelgemeente van Herentals.
Uit : 'Herentals, Goed Bekeken' - J.M. Goriš, stadsarchivaris (1981)

Rainer Kretz heeft 2 grote passies : orchideeën kweken en de studie van Keltische munten. Onlangs maakte hij een zeer opmerkelijke ontdekking : bij het lezen van een artikel van Ursula Kampmann (Münzenrevue) ontdekte hij een bijgevoegde foto van een zilveren tetradrachme (Paionië) verkocht in 2005 door het veilinghuis Anton Tkalec (Zwitserland). Deze munt bleek zeldzamer dan eender welke orchidee in zijn kweekkamer, slechts nog 1 andere is bekend.

Hij verklaarde : 'Bij het lezen van het artikel werd mijn aandacht direct gevestigd op de – voor mij vaag vertrouwde – naam TEYTAMADO[Σ] (TEUTAMADOS), die voor mij, ondanks de ongebruikelijke spelling, als van Keltische origine voorkwam. Te laat ! Als toegewijde numismaat van Keltische munten was mijn nieuwsgierigheid gewekt om niet te luwen vooraleer dit volledig was doorgrond !'.

Zilveren tetradrachme van Tuetamados; 13 mm, 13.45 gr.

vz – hoofd met baard, in profiel (Zeus ?), onder parelring naar links

kz – ruiter met hoofdband en korte wapenrok, op galopperend paard naar rechts, slingert zijn speer naar gevallen vijand, linksonder een boog met schietklare pijl - **TEY T AMAΔO**

Het onderzoek, met hulp van Dr. John Sills, nog een 'Keltische expert', resulteerde in de vaststelling dat de munt moet hebben toebehoord aan een voordien onbekende koning van Paionië, destijds een Macedonische vazalstaat in de Balkan, ten noorden van het Macedonische koninkrijk. Het bleek zeker geen Griekse vorst te zijn geweest, zoals op het eerste zicht stijlkenmerken en opschrift van de betrokken munt lieten vermoeden. Hij bleek een koning met Keltische naam en Keltische roots.

Een bijna identieke naam 'Teutomatos', koning van de Keltische Nitiobrogos-stam in zuidwest-Gallië, wordt door Julius Caesar vernoemd in zijn, 250 jaar later geschreven kronieken, de 'Bello Gallico'.

Kretz suggereert tevens dat het om dezelfde Teutamad(t)os zou kunnen gaan, mede-aanvoerder van de Argyraspidische 'zilveren schilden' (een gevreesde Griekse infanterie-eenheid, samengesteld uit veteranen van Alexanders' leger, beroemd om hun heldhaftigheid), die door het verraad van zijn Griekse generaal Eumenes, de troon van Paionië als beloning kreeg toebedeeld. Deze Keltische verrader-koning bleef echter niet lang op de troon, vermoedelijk slechts een 5-tal jaar (315-310 v.C.) Van Paionië was, via hun munten, een korte koningslijst bekend : Lykkeios (356-335), Patraos (335-315) en Audoleon (315-286). De nieuwe bevindingen herschikt deze cronologie. **Insending door Chris Rudd**

Slovenië voert de euro in per 1 januari 2007

uit Muntklapper 53

1 cent

2 cent

5 cent

10 cent

20 cent

50 cent

1 euro

2 euro

1 cent een ooievaar

2 cent de Vorstensteen, symbool van het Sloveense bewustzijn

5 cent detail uit een schilderij van Ivan Grohar 'De Zaaier'

10 cent ontwerp van een nooit gerealiseerd parlamentsgebouw (Plečnik)

20 cent lippizanerpaarden, afkomstig van het Sloveense dorpje Lipica

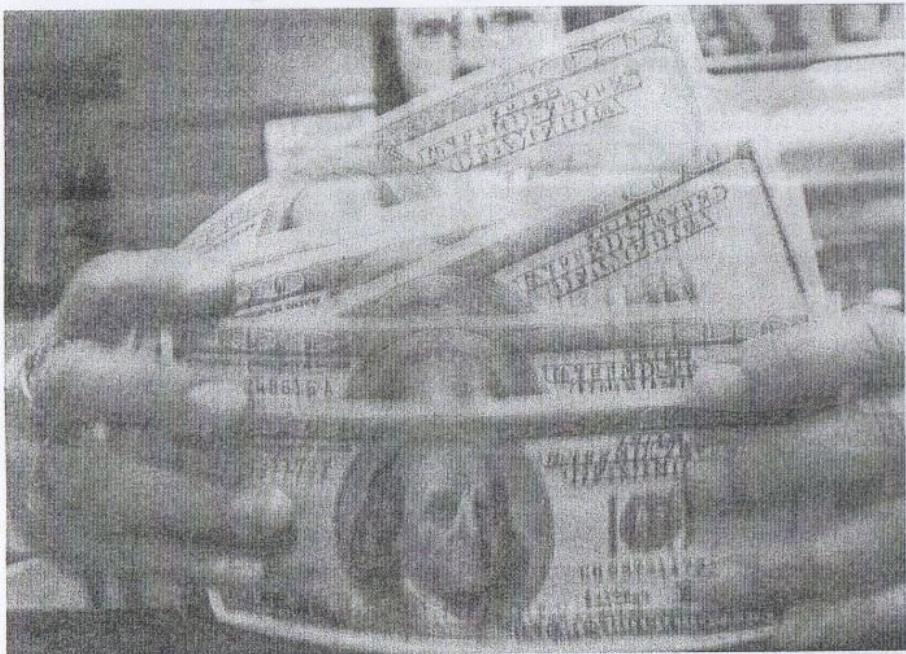
50 cent de Triglav, hoogste berg van Slovenië, met sterrenbeeld Kreeft

1 euro Primož Trubar, schreef het eerste in Slovenië gedrukt boek

2 euro dichter France Prešeren en een deel van het nationale volkslied

Blinden hebben het moeilijk met de Amerikaanse dollar

Een federale rechter heeft de Amerikaanse schatkist veroordeeld omdat de dollar erg moeilijk is voor blinden. Amerikaanse dollarbiljetten zijn allemaal even groot, zowel dat van 1, 5, 10 of zelfs 100 dollar. Blinden hebben het dus erg moeilijk om het ene biljet van het andere te onderscheiden. Bovendien kun je aan het papier van een individueel biljet niet 'voelen' welke waarde het heeft omdat ook de samenstelling van het papier identiek is. Amerika moet maatregelen nemen om de discriminatie ten aanzien van blinden weg te werken, concludeert de rechter. De advocaat van de Amerikaanse schatkist poneert van zijn kant dat wijzigingen aanbrengen in de dollarbiljetten onvoorstelbaar veel geld zou kosten. Het zou bijvoorbeeld 178 miljoen dollar kosten om gaatjes te boren in alle bestaande biljetten. **GvA**

Laat het gezegd zijn :

'Toon mij uw verzameling en ik zeg u wie je bent ...'

Henk van der Vorst - De Beeldenaar 2006/6

Snuivende junks doen Duitse bankbiljetten verpulveren

Het Duitse gerecht denkt de oplossing te hebben gevonden voor het raadsel van de verpulverende bankbiljetten. Drugsgebruikers zouden de schuldigen zijn. Sinds juni hebben al verschillende Duitsers tot hun verbazing vastgesteld dat geld dat ze net uit de bankautomaat hadden gehaald in stukken uiteenviel zodra ze het in hun handen namen. Verschillende Duitse media melden nu dat forensische speurders vermoeden dat ze de oplossing gevonden hebben. Ze denken dat er een mogelijk verband kan zijn met het gebruik van de drug 'Crystal', een soort amfetamine die door verslaafden wordt opgesnoven. Die zouden daarvoor tot rolletjes gedraaide bankbiljetten gebruiken.

De drug kan verontreinigd zijn met een chemische stof. De resten van die stof, die achterblijven op de bankbiljetten, zouden ervoor kunnen zorgen dat de biljetten kapot gaan als die in aanraking komen met menselijk zweet. Volgens *Bild am Sonntag* vinden de speurders de nieuwe denkpiste 'veelbelovend'.

Het Nieuwsblad

Zowel standhouders als bezoekers waren zeer opgetogen met de piuke organisatie van onze 3^e grote beurs : een mooie aanbod in combinatie met een uitstekende verlichting en ruime wandelgangen.

nog af te halen prijsmunten

3^e grote BEURSTOMBOLA

LOT	munt	LOT	munt	LOT	munt	LOT	munt	LOT	munt
4	115	98	438	139	322	276	301	408	217
6	38	100	6	141	567	278	555	409	374
12	481	101	194	142	400	280	136	410	45
13	432	102	339	143	553	286	305	414	292
14	153	105	255	144	25	304	554	415	532
17	562	106	297	145	61	308	485	425	56
18	538	107	98	149	383	312	405	437	290
21	520	108	551	150	238	314	455	441	205
29	225	109	419	154	433	316	81	444	449
31	447	110	379	157	185	318	71	447	241
32	457	111	246	159	210	326	319	448	146
33	498	112	242	162	364	328	180	450	350
34	500	113	68	168	79	329	269	459	484
35	483	115	159	169	580	344	112	465	582
38	528	116	138	170	525	345	237	466	480
39	258	118	131	172	32	358	260	468	9
40	254	119	59	178	104	361	143	472	150
41	133	120	163	179	523	367	253	473	327
42	317	121	97	182	571	369	578	491	507
43	581	122	195	186	425	371	403	493	19
44	509	123	151	190	334	372	418	496	332
45	144	124	377	191	250	373	450	500	170
47	173	125	333	197	343	374	524	531	229
48	488	126	586	203	296	377	139	542	137
49	353	127	302	206	12	389	221	546	285
50	421	128	208	211	267	391	599	562	470
54	211	129	116	217	325	393	72	570	34
55	356	130	178	220	227	395	103	575	262
56	140	131	491	221	462	397	189	579	87
57	442	132	124	227	66	398	369	580	67
58	399	134	11	233	371	399	473	581	256
75	224	135	77	236	168	400	248	591	40
79	5	136	2	265	283	401	441	593	594
83	275	137	17	266	223	402	398	594	233
95	508	138	359	273	279	403	206		

zondag 7 januari **5^e Bourse Numismatique** Goussainville (Frankrijk)

zondag 14 januari **Münzbörse** 10-16 u
Festhalle Weende - Ernst-Fahlbusch Strasse - Göttingen (Duitsland)

zaterdag 20 januari 9 – 18 u

**36^e Internationale
Münzenmesse**

Congress Center **Basel**
(Zwitserland)

www.worldmoneyfair.ch

zondag 21 januari 7.30 – 14 u
Hobby- en Verzamelclub Begijnendijk
77^e Grote Ruilbeurs

Gemeentelijke Basisschool
De Bruynlaan 19, Begijnendijk
paul.wijnants@scarlet.be

zaterdag 27 januari 13.30 u

E.G.M.P. – VEILING

Sociaal Centrum Immerzeel
Rerum Novarumstraat 4, Aalst

zondag 28 januari 8 – 15 u

Gent West Muntcentrale
25^e Internationale Muntenbeurs

Centrum Reinaert
Reinaertstraat 28, 9000 Gent

Marc Vindevogel 0477 488605

Numismatische agenda

januari 2007

di 2	AEN Brussel–H. Geest, Dr. Lemoinestraat 13, Anderlecht	van 18 u
vrij 5	Sporthal Bruultjeshoek, Wavervelden 12, O.L.V. - Waver	19.30-22u
za 6	EGMP Dendermonde– Pz. Kloksken, Het Keur, Denderm N.K. Hasselt – Cult.Centr. lokaal 2, Kunstlaan 5, Hasselt Munt Centrale Gent West – school Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	13 – 17 u 13 – 17 u 13.30-17u 8 – 11 u
zo 7	EGMP Leuven – tav. Ensor, Diestsestwg. 133, Kessel-Lo EGMP ZW VI – Kartouchke, Ingelmunsterstwg.8 Izegem AEN Couvin – Lycée Gouttier, rue Gouttier 11, Couvin AEN Stockay – l'Union, Rue Reine Astrid 69, St Georges AEN Soignies – Ec. Juvénah, Rue des Orphelins, Soignies Edelweissje – Sint Katarina, N.Cleynaertslaan 1, Hasselt	9-12.30 u 9 – 12 u 9 – 12 u 8 – 12 u 9 – 12 u 8.30-12 u
ma 8	EGMP Brugge – C.M. Moerkerkse Steenwg 118, St.Kruis	van 19 u
di 9	N.K. Zeeland – Dauwendaele, Vrijlandstr. 51, Middelburg	18.30-21u
wo 10	N.K. Brabant – Bar Le Duc, Korenbrug, 's Hertogenbosch	van 19.45
za 13	AEN Nijvel – Col. St. Gertude, Faubourg de Mons, Nijvel AEN Verviers – S.C. rue de la Moinerie 33, Petit-Rechain Munt Centrale Gent West – school Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	van 14 u 9 – 12 u 13.30-17u 8 – 11 u
zo 14	EGMP Herentals - Den Brasseur, Bovenrij, Herentals AEN Mons – Café aux Brasseurs, Av. du Bélian, Mons AEN Vielsalm– Les Doyards, Rue de la Station, Vielsalm Numis-Scripto-Med – St. Jean, Martelarenplein 2, Leuven	8.30-12 u 9 – 12 u 9 – 12 u 9 – 12 u
za 20	Munt Centrale Gent West – school Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	13.30-17u 8 – 11 u

zo 21	EGMP Gent–Sp. Gouverneurswoning, Buitenhof 35, Gent EGMP Mechelen–Hof Villers, Persoonshoek 9, Mechelen EGMP ZW-Vlaand – Willem Tell, Brugsestr. 20, Kortrijk AEN Luik–Collège St Servais, Rue Saint-Gilles 104, Luik Club des Collection.-Cent. Culturel, Rue Haute, Gosselies Numis Wetthra – Gemeenteschool, Schooldreef, Wetteren	9 – 12 u 10 – 12 u 13 - 16 u 9.30-13 u 8.30-12 u 9 – 13 u
za 27	Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Achter Olmen – T.I. St. Jansberg, Weerterstwg., Maaseik grote E.G.M.P. – veiling te Aalst Soc. Centr. Immerzeel, Rerum Novarumstraat 4, Aalst	8 – 11 13 – 16 u
zo 28	EGMP Aalst – Immerzeel, Rerum Novarumstraat 4, Aalst EGMP Tienen–'t Hoekske, Oude Leuvensestr. 93, Tienen AEN La Louviere–M.Peuple, Rue Station, Haine St Pierre Internationale Numismatische Beurs – Gent West Centrum Reinaert, School Reinaertstraat 26, Gent meer info op www.egmp.be	van 9.30u 9 – 12 u 8.30-1130 8 – 17 u

VAN ECCELPOEL

... vrijblijvend te proeven in onze wijnkelder !

Cava Gran Castellflorit Extra Brut 8.55 €
Extra Brut : nog droger dan Brut, elegante, fijne cava !!

Champagne G. de Barfontarc Brut 19.99 €
Echte aperitiefchampagne !!! Echte doordrinker.

Domaine du Tariquet, 4 cépages, VdP Gascogne 2003
Gastronomische witte wijn, past bij heel wat gerechten
(vis, schaaldieren, wit vlees, kaas, asperges,...) **7.63 €**

Baltasar Gracian, Garnacha Vinas Viejas, Calatayud, Spanje 8.45 €
Grenache van meer dan 100 jaar oude stokken.

Prachtwijn bij rood vlees, lams en wild.

Prettige feestdagen,

www.vaneccelpoel.be

info@vaneccelpoel.com

BRASSERIE
"DEN BRASSEUR"

Bovenrij 50 - 2200 Herentals
Tel. 014-231665

uit sympathie

014-221878

café

't ZONNEKE

Kerkplein 1, 2200 Herentals

MAUQUOY GROUP

Industrieweg 12 • 2280 Grobbendonk • Belgium • www.mauquoy.com

Brumunt uw partner voor uw collectie !!

Alle euromunten, Belgische munten, wereldmunten, ...
Benodigheden voor elke verzamelaar en de nieuwste catalogussen.

Bezoek nu ook onze website : www.brumunt.be

Brumunt - Hogeweg 16, B-8200 Brugge 2, België
gsm : +32 478 362795 mail : brumunt@telenet.be

Fleur De Coin

MUNTEN & MEDAILLES

aankoop - verkoop - veiling
Lea Vandenbruwaene

Burgstraat 22 A - 9000 Gent 09-2333138
open : ma, di, do, zat 14-18 u / vrij 10-18 u

info@fleurdecoin.be
www.fleurdecoin.be